

Vēstule Floriānam Gābaueram “Par medicīniskā lāzera kodēšanu un Tenisona lingvistisko paradigmu”

Labdien, Ziemassvētkos, Floriān!

Es Tev jau WhatsApp rakstīju par Modra Tenisona ornamentu valodu, pievienojot vienu ornamenta attēlu no viņa raksta. Šeit to pašu attēlu pievienošu ilustrācijas pilnībai. Iepriekš man bija sākusies saruna citā vietā, ne ar Tevi, par viedo medicīnisko pulksteni, un, kad es Tev par to gribēju pastāstīt, ieminēties, Tu pieminēji terminu “dziedināšana ar lāzeri”. Es Tev savukārt jau rakstīju par “naivu” ideju iekodēt lāzerā to attēlu no Tenisona ornamentiem. Vispirmāk biju tā arī idomājies to ornamenta attēlu tieši kodēt, kā? Kur baltā sarkanā rūtiņa atbilstu fotona diviem polarizācijas stāvokļiem, un tad būtu jāveido sapinums (“entanglement”) plaknes attēlam. Tev vēl spaspēju pasacīt, ka Tenisona bildē 18*32 rūtiņu un tātad tik daudz fotonu būtu jāpielieto, un jautāju par tik liela fotonu daudzumu veidot fotonu attēlu/sapinumu. Jā, vēl jau var pievienot ideju, ka Tenisona ornamentu varam ievietot nevis plaknē bet uz cilindra, kur jostas pretējās malas būtu identificētas, un ornaments “sēdētu” uz cilindriskas virsmas. Bet viss šis tikai tajā gadījumā, ja vēlamies ornamenta ideju ienest lāzera kodēšanas bildē tieši, no attēla lāzera kodā.

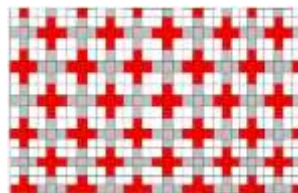
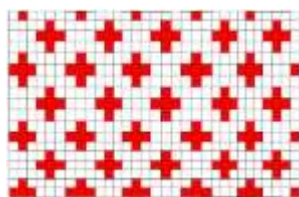
Bet vai tas ir vajadzīgs? Nē, pilnīgi noteikti nē! Un par to Tev arī klāstīšu tālāk. Skaidrošu, ko nozīmē Tenisona lingvistiskā paradigma.

Kas tad ir Tenisona lingvistiskā paradigma? Modris Tenisons, vairāk nekā 30 gadus pētot atklāja pamatelementus viņa oriģinālajai pieejai kā veidot ornamentus, izveidojos savu teoriju/mācību/pieeja šajā jomā. Bet, atklājot, kā jāveido ornamentī, viņš arī atklāja savu īpašo paradigmu, mācību, kā tam visam jānotiek. To tad arī saukšu par Tenisona lingvistisko paradigmu. Šo terminu arī tālāk paskaidrošu smalkāk.

Lasot Modra Tenisona rakstu par ornamentiem [1], tur sastopam šādus jēdzienus:

- 1) Ornamenta siets, sieta noņemšana, sieta nobīde;
- 2) Haosa sēklas;
- 3) Informācijas lauka atvēršana.

Lai noskaidrotu šo jēdzienu nozīmi un kā tos savienot Modra mācībā par ornamentu izveidi sāksim ar to, ka noskaidrosim, kas ir ornamenta siets un ko nozīmē tā noņemšana.

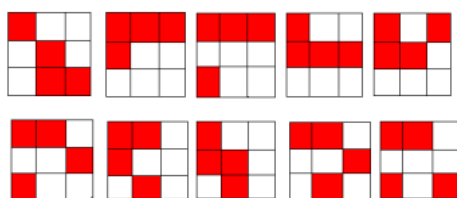
Modris Tenisons iesākumā aplūko tikai tādus ornamentus, kam var noņemt sietu, tas ir, no sarkanajām rūtiņām izņemt tās, kuras veido krustiņus kā attēlā pa kreisi. Ja to izdarīsim, paliks tikai sarkanu rūtiņu četrinieki, kas veidos četrstūri, 2*2 matricas elementu, ko tad mēs saucam par ornamenta kodu. Tālāk ņemam 6*6 rūtiņu veidojumu, kurā mēs atradam vienu koda vietu, kuru aizpildām vai neaizpildām atkarībā no tā, kā veidojam ornamenta kodu. Šeit attēlotajam ornamentam atbilstu kods 011,010,100,

010, 011, 011,010,011,010,100 vai oktālajā sistēmā, 3242332324. Šeit ņemtas koda aplūkošanas veids būtu izdevīgs, ja gribētu šo ornamentu “uztīt” uz cilindriskas virsmas. Tālāk gan pats Tenisons izvēlas citu koda attēlošanas veidu, četriem 6*6 veidojumiem, un tad mēs iegūtu heksadecimālu kodu, jo šo veidu Tenisons lieto, lai definētu savu heksadecimālo zīmju alfabētu.

Bet tas lai paliek atsevišķs jautājums, kuru Tev, Floriān, es varētu izskaidrot vai nu zoom mītiņā vai kaut kā tā.

Skatīsim jautājumus par informācijas lauka atvēršanu, haosa sēklām un Tenisona lingvistisko paradigmu.

Kas ir haosa sēklas? Lielākie Modra atklājumi ir siets un asimetriskais kods. Jā, lai veidotos kaut kas līdzīgs ornamentam, kodam ir jābūt asimetriskam. Ja ņemam 3*3 koda vietu situāciju, tur

kodam ir jābūt asimetriskam. Kā to precīzi formulēt? Ja ņemam, kā attēlā virs, 3*3 bināras rūtiņas, kur aizpildītas/krāsotas sarkanas ir puse/četras, tad mums noteikti jāatmet visas ar simetriju. Atmetamo būs 13, bet pārpalikušo tieši desmit kā attēlā. Tās tad arī ir Tenisona haosa sēklas.

Tālāk par informācijas lauka atvēršanu un Tenisona brīvību.

Lai veidotos ornaments, Tenisons daudz nopūlējās, lai visi viņa estētiskie principi viņa darinātajos ornamentos būtu izpildīti. Pēc ilgiem ilgiem pētījumiem viņš nonāca pie ļoti vienkāršiem pamatprincipiem, kad viņa šie estētiskie principi nostrādāja un bija iegūti labi ornamentī. Un, lūk, ornamentiem, kuriem noņemams siets, kodam jābūt asimetriskam, lai būtu lietotas tikai haosa sēklas un zīmju veidošanai būtu lietoti tikai šie elementi, proti, atspoguļojums

pret jostas malām, un pagrieziens pa kreisi vai labi. Tādā veidā Tenisons ieguva tikai “pareizas” 120 zīmes, kas kopā ar sieta nobīdi deva kopā 240 zīmes, (par to atsevišķi).

Ko nozīmē jēdziens “informācijas lauka atvēršana” un vēl pievienotais jēdziens Tenisona brīvība?

Iedomāsimies, ka mēs sākam no situācijas, kad simetrijas visu ir “aizņēmušas”, proti, mēs esam uz šaha galdiņa. Vai šeit var veidot ornamentu? Jautājums retorisks, jo brīvu vietu nav. Bet, Tenisons to izsaka savādāk: “Informācijas lauks neveras, jo simetrijas neļauj tam notikt”. Kad

var sākt “vērties” informācijas lauks? Kad simetriju skaits samazinās, kad sāk valdīt asimetrija. Kad tas notiks? Izrādās, ka tikai tajā gadījumā, kad lietojam haosa sēklas. Citiem vārdiem, informācijas lauks veras tā, ka mums atklājas haosa pamatnostādne. Sevišķi, kad mēģināsim jau Tenisona terminoloģiju pārnest lingvistikā, kad ieviesīsim terminu “Tenisona brīvība”. Lai nonāktu pie nosacījumiem, kad informācijas lauks veras, Tenisonam bija jāizgudro viņa estētiskie principi. Ja, teiksim, mēs esam jau lingvistiskā situācijā, šie nosacījumi jau vairs nebūs tīri estētiski, bet jau komplicētāki. Tenisona gadījumā viņš savu ornamentu uzbūvēja. Bet vai uzbūvēja? Varbūt atklāja tos vienkāršākos lingvistiskos elementus, kas varēja dot tādas ornamentus, kas atbilda viņa estētiskajai vēlmei.

Nu, tā, lūk, mēs nonākam pie informācijas lauka atvēršanas paradigmas lingvistikā. Lauks vērsies tikai pie kādiem nosacījumiem, kad lingvistiskā paradigma sāks strādāt. Kad tas notiek? To mēs, diemžēl pateikt nevaram, jo valodas jau veidojušās pēc kaut kādiem likumiem. Pēc kādiem? Lai kādi šie likumi būtu, bet skaidrs, ka to meklēšanai mēs varam lietot Tenisona ieviestos pamatjēdzienus, kur būs jābūt arī gramatiskā sieta atklāšanai, tā nobīdei, tā noņemšanai, un, visbeidzot, Tenisona brīvības jēdzienam, kad, pēc Tenisona vārdiem, informācijas lauks sāk vērties.

Arī matemātikā var lietot Tenisona lingvistisko paradigmu. Te gramatiskajam sietam atbildīs sintaktiskais siets, utt, utt. Kas izgudro matemātiku? Matemātiķi? Vai matemātiķi atklāj nosacījumus, kad informācijas lauks veras vaļā, kur meklējama Tenisona brīvība.

Un, beidzot, ko tad mēs liksim pamatā mūsu centienos kodēt medicīnisko lāzeri? Vai plaknes vai cilindrisko ornamenta attēlu? Vai arī tos principus, ko sauksim par Tenisona lingvistisko paradigmu. Pēc tā, ko te esmu mēģinājis klāstīt, pilnīgi skaidrs, ka izvēlēsimies pēdējo.

Kā mēs to panāksim. Mums jānoskaidro, kas fotonu sapinumu situācijā ir haosa sēklas, vai, tie nosacījumi, kad “informācijas lauks atveras”, kad darbojas Tenisona brīvība. Mums derīgi noskaidrot, ko nozīmētu siets, sieta nobīde, sieta noņemšana. Līdzīgi lingvistiskajai paradigmai te vajadzētu lietai grozīties ap kaut ko “sintaktisku/gramatisku”. Kas tas būs lāzeru gadījumā? Nu, te jau jāsāk atbildēt Tev, dārgais Floriān. Lai gaiši Ziemassvētki!

Dainis Zeps

2023. gada Ziemassvētkos, 25. decembrī

P.S. Kas izmantojams no literatūras,

[1] Modris Tenisons, Dainis Zeps, Ornamental sign language in the first order tracery belts, <https://scireprints.lu.lv/512/>,

[2] Tenisons, Modris (2001) Intellectual game, patent of design pattern, patent Nr. D 10 577, LOC kl. 21-01, 20.05.2001.

[3] Tenisons, Modris; Strazds, Armands. The Anatomy of ZIME. Project Report,(2003), [www.zime.lv, scireprints.lu.lv/61/](http://www.zime.lv/scireprints.lu.lv/61/)

[4] D. Zeps, On Hemiolia Principle and Ornamental Numbers, <https://scireprints.lu.lv/512/>

[5] D. Zeps, Aramaiskie pētījumi: Gramatiskā sieta nobīde un Tenisona brīvība, <https://scireprints.lu.lv/511/>

[6] D. Zeps, Aramaic researches: Grammatical sieve shift and Tenisons freedom, <https://www.researchgate.net/publication/376447700>

[7] D. Zeps, Aramaicum pētījumi, gramatiskā sieta noņemšana, gramatiskā sieta nobīde, Tenisona brīvība, <https://www.wolframcloud.com/obj/italo.zeps/Published/projectAramaicum.2023.dec.cdf.nb>

P.S.S. Kā ornamentam noņemams siets un izdalāms kods. Te, lūk, augšējam ornamentam noņemam sietu un iezīmējam koda vietas, tad šīs koda vietas ar bināriem un oktāliem skaitļiem aizvietojam. To tad kodēsim medicīniskajā lāzerī? Nu, ko saki, Floriān?

